

Memòria del pressupost de la UIB per a l'exercici 2013

1. INTRODUCCIÓ

L'elaboració del pressupost de la Universitat de les Illes Balears per a 2013 està clarament marcada per una xifra que s'anomena 3.115.114 euros, quantitat que correspon a la retallada de la transferència nominativa i d'inversió per part del Govern de les Illes Balears.

El marge que té la UIB per assolir el seu objectiu és bastant reduït, si tenim en compte que la retallada de la transferència nominativa i d'inversió corresponent a 2012 fou de 3.091.193 euros; el 2011, de 4.651.060; i el 2010; de 2.842.453 euros. Fent una simple suma de les quantitats anteriors, resulta que en quatre anys la transferència rebuda ha minvat en 13.699.850 euros un 21% acumulat de minva de transferència en relació amb el 2009.

Encara més complicat es fa gestionar en aquests moments la UIB quan ens trobam que, a part dels 13,69 milions d'euros de menys, tenim pendents de cobrar de la comunitat autònoma de les Illes Balears aproximadament uns 26 milions d'euros, part d'ells heretats del Govern anterior. Les conseqüències d'aquesta manca de tresoreria provoquen retards greus en el pagaments dels serveis contractats i dels proveïdors en general, aspectes que acaben causant un major cost a la UIB. De totes formes, reconeixem l'esforç que fa mes a mes el Govern de les Illes Balears per poder transferir la tresoreria corresponent, i la voluntat que té de poder reduir el deute pendent amb la Universitat el més aviat possible.

És clar que la situació demana fer més amb menys recursos, però aquesta comanda no és sostenible a mitjà termini, ja que pot acabar provocant una disminució dels serveis que oferim, o que disminueixin en qualitat.

A l'hora d'aplicar les sempre difícils reduccions pressupostàries, hem seguit tres criteris principals:

U. Ser selectius. Prioritzar les partides de les quals depenen més les missions essencials de la Universitat: la docència, la recerca i la innovació.

Dos. Procurar que tots els serveis i centres de despesa puguin complir dignament les funcions essencials que tenen encomanades.

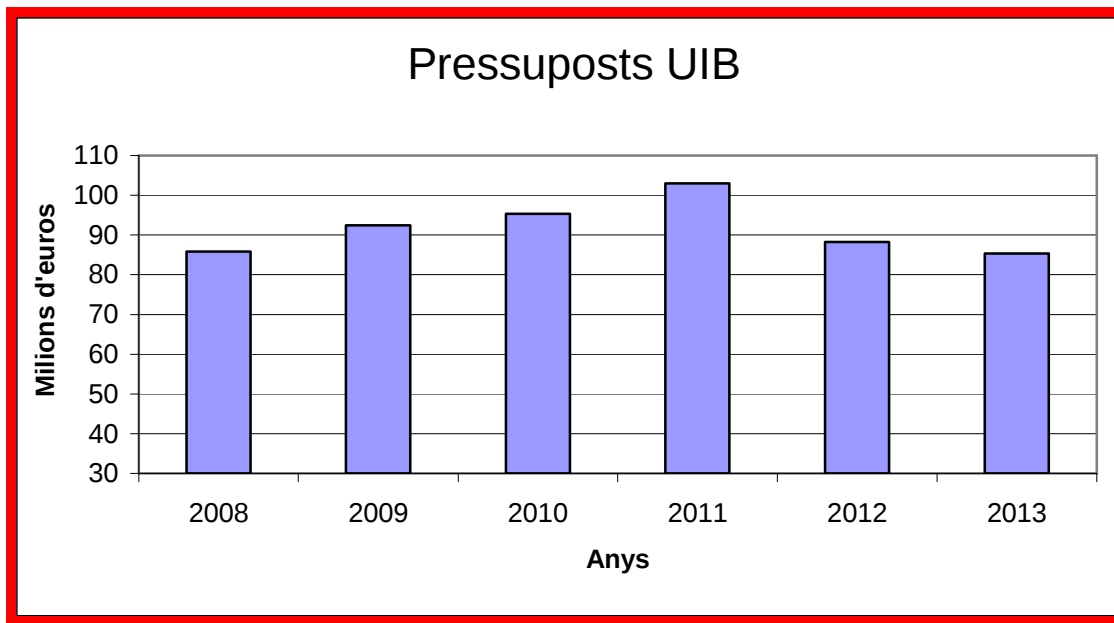
Tres. Aprofitar la crisi econòmica per repensar, redimensionar i/o racionalitzar determinades partides.

Examinem tot seguit les grans xifres del pressupost de la UIB per a 2013. Per tal de facilitar-ne la comprensió, presentarem les xifres arrodonides en milers d'euros, quan així sigui aconsellable.

El pressupost de la UIB per a 2013 baixa a la xifra de 85.314.653,79 euros, enfront dels 88.221.578,30 euros de l'exercici anterior, fet que suposa un decrement del 3,29% (2,90 milions d'euros menys).

Pressupost total de la UIB:

85.314.653,79 euros

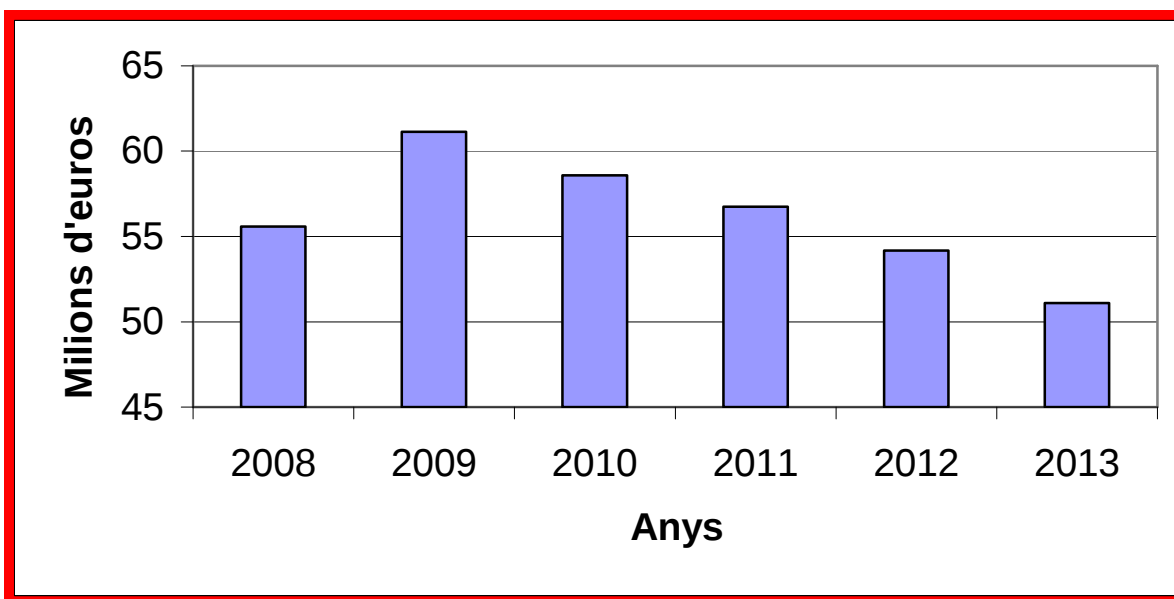
2. INGRESSOS

Les principals partides dels ingressos són les transferències que el Govern de les Illes Balears assigna a la Universitat per al funcionament del dia a dia, és a dir, per fer front a les despeses i inversions corrents. Són les anomenades Transferències nominatives corrents i d'inversió, que el 2013 representaran entorn del 60% dels ingressos pressupostaris totals. Per a 2013, aquestes partides són de 51.149.406 euros, quantitat que suposa una disminució del 5,74% respecte a l'exercici anterior, en què se situà en 54.264.550 euros. Això són 3.115.144 euros menys.

Transferència nominativa corrent i d'inversió:

- Quantitat total → 51.149.406 euros
- Disminució → 3.115.144 euros
- Disminució percentual → 5,74%

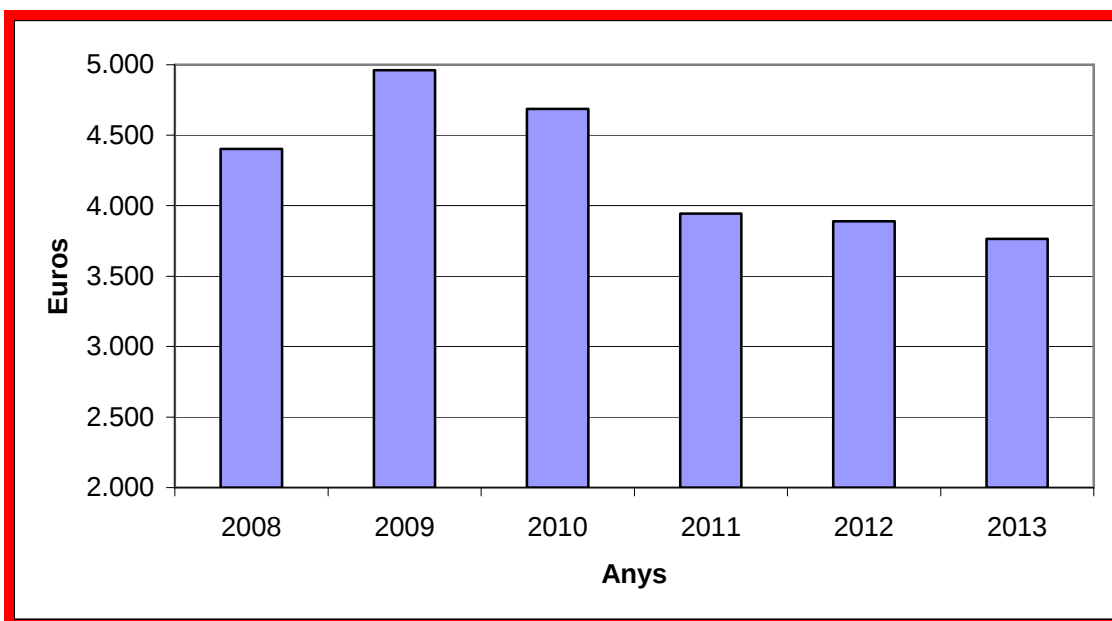
El gràfic següent mostra l'evolució d'aquest ingrés els darrers anys.

Els aproximadament 14.000 estudiants previstos del curs 2012-13 situen la previsió de la transferència nominativa corrent per estudiant en 3.763 euros per a 2013, cosa que situa la UIB entre les universitats més mal finançades de l'Estat.

Transferència nominativa estimada per estudiant el 2013:

- 3.763 euros

Si observam amb més perspectiva temporal l'evolució d'aquest indicador, veurem que era de 4.962 euros l'any 2009, amb un total de 12.322 alumnes, i que ha passat a 3.763 euros, amb un total de 14.000 alumnes. És a dir, el nombre d'estudiants ha augmentat en un 10,18% i la transferència nominativa ha minvat en un 21%.

Atendre més estudiants amb menys recursos econòmics és complicat. Encara més en un context en què la implantació de l'espai europeu d'educació superior requeriria un increment de recursos que possibilitàs un ensenyament més orientat a l'alumnat, amb un treball més personalitzat.

És important destacar, si bé ho explicarem amb més detall a l'apartat de les despeses, la creació d'un nou ajut dirigit als alumnes que demostrin tenir problemes econòmics per afrontar l'augment dels preus públics dels dos darrers cursos acadèmics.

Al capítol dedicat a transferències de capital, destaca la disminució de la inversió nominativa procedent de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que passa dels 100.000 euros de 2012 als 50.000 euros de 2013. La davallada és de 50.000 euros, un 50% menys que l'any anterior. La xifra és absolutament insuficient per cobrir tan sols les inversions de reposició que requereixen anualment les infraestructures universitàries, si bé està compensada amb el vistiplau per poder executar el préstec que es deriva del programa Innocampus per part del Govern de les Illes Balears, fet que permetrà a la UIB la construcció d'un nou edifici, valorat en 4.800.000 euros.

3. DESPESES

3.1. Despeses de personal

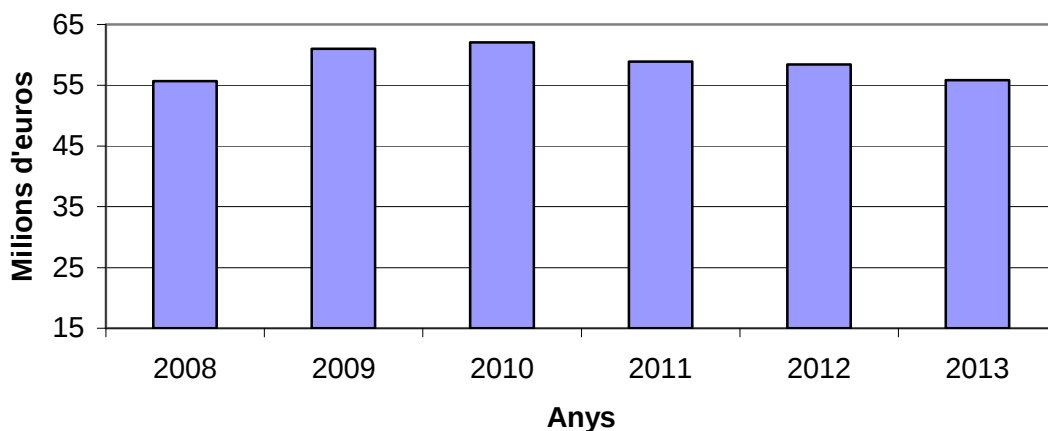
La principal partida de despesa correspon a despeses de personal, que té un pes en el conjunt del pressupost del 65%: són 55.879.657,82 euros. Aquesta xifra experimenta un decrement respecte a l'any anterior de 2.567.470,43 euros, quantitat que suposa una reducció del 4,39%.

Disminució del capítol 1, Despeses de personal:

• 2.567.470,43 euros, un 4,39% menys

En xifres absolutes, la suma de les transferències nominatives corrents i d'inversió de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats serà el 2013 de 51.149.406 euros. Import que se situa per davall del cost del capítol 1, que està en 55.879.657,82 euros.

Capítol 1, Despeses de personal

Mesures d'ajustament aplicades a la despesa de personal docent i investigador:

- Aplicació del Reial decret llei 14/2012, de 20 d'abril, de mesures urgents de racionalització de les despesa pública en l'àmbit educatiu, que entre altres aspectes, reorganitza la funció docent del professorat.
- Supressió del complement autonòmic d'excel·lència en investigació.
- Estalvi procedent de les noves figures de professorat associat del curs 2012-13.
- Estalvi procedent de l'ajut per formar part de Campus Extens illes del curs 2012-13.
- S'ajusta el pressupost amb un percentatge d'estalvi corresponent a places vacants, serveis especials, estalvis per incapacitats temporals, permisos o llicències no retribuïts.

Despesa de personal d'administració i serveis

Pel que fa al personal d'administració i serveis, cal esmentar que les mesures que s'han anat aplicant a aquest col·lectiu des de 2011, tant per les mesures d'austeritat empreses per la UIB com per l'aplicació de la normativa, principalment estatal, en matèria de Funció Pública, es veuran clarament reflectides als pressuposts de la UIB per a 2013.

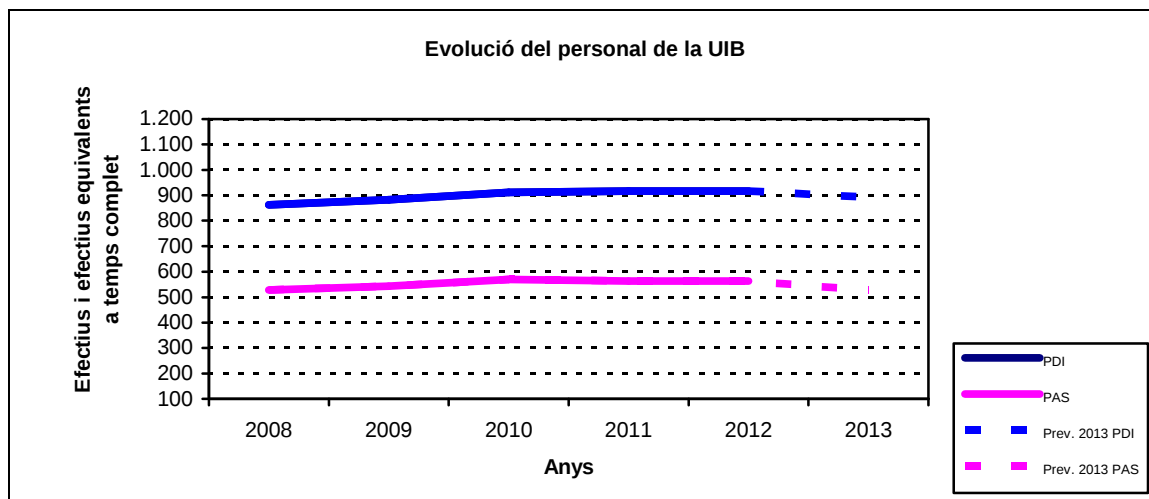
Així, partides com les corresponents a gratificacions, que els anys anteriors servien per compensar les hores treballades pels funcionaris fora del seu horari habitual, es veuen molt reduïdes, atesa la dificultat normativa per poder pagar aquestes hores. A canvi, el personal d'administració i serveis pot compensar amb temps de feina efectiva les hores que, inevitablement, s'hauran de seguir fent al llarg de l'any.

Una altra partida que cal esmentar i que es redueix fins a pràcticament desaparèixer és la que correspon al personal d'administració i serveis «conjuntural», figura que s'utilitza per cobrir puntes de feina i substitucions per incapacitats temporals o

llicències de maternitat, bàsicament. L'impediment actual per cobrir les tasques corresponents amb aquest tipus de contracte ha produït quelcom que la UIB fa molt de temps que s'havia proposat: que pràcticament s'hagin extingit els interins «conjunturals» (o anteriorment els contractes laborals de durada determinada), de manera que a partir de l'1 de gener de 2013, el PAS del capítol I serà format en la immensa majoria per funcionaris de carrera i pels funcionaris interins que a la UIB anomenem «estructurals» (és a dir, amb plaça dotada a la relació de llocs de treball). A aquests s'hi ha de sumar el personal laboral que, en nombre molt petit, encara manté la UIB.

La tercera gran mesura d'estalvi, relacionada amb l'anterior, és conseqüència de la normativa actual, que ens impedeix contractar o incorporar nou personal d'administració i serveis, i fins i tot ens obliga a desdotar una plaça quan es produeixi una jubilació, la qual cosa ens obliga a cobrir amb els efectius actuals les mateixes tasques que aquest col·lectiu té encomanades, si no més. A fer possible això hi ha contribuït, sens dubte, l'increment de la jornada laboral en mitja hora diària, fet que s'ha implantat a la nostra institució després de les oportunes negociacions amb la Comissió de representants del PAS.

Totes aquestes mesures que he exposat han possibilitat una retallada pressupostària considerable i ens permeten, juntament amb determinats ajusts a la plantilla i la incipient política de redistribució d'efectius per optimitzar els recursos existents, enfrontar-nos al proper any 2013 amb la garantia d'un suport administratiu adequat i ajustat a les necessitats de la UIB.

3.2. Despeses en béns corrents i de serveis, capítol 2. Transferències corrents, capítol 4. Inversions reals, capítol 6

El capítol 2, Despeses en béns corrents i de serveis, sofreix una davallada mitjana del 4,46%. Queda retallat en 497.786,65 euros i se situa en un total de 10.666.049,16 euros.

Per l'anàlisi de cadascuna de les partides, hom pot observar que la retallada no es distribueix de forma lineal. En efecte, el repartiment és desigual, i es deu, per una part, al criteri genèric que la reducció pressupostària permeti als diferents centres de despesa

complir suficientment les seves funcions, i per una altra part, al fet que s'han prioritzat les partides de les quals depenen de forma més directa les quatre funcions essencials de la Universitat: la docència, la recerca, la innovació i la transferència de coneixement.

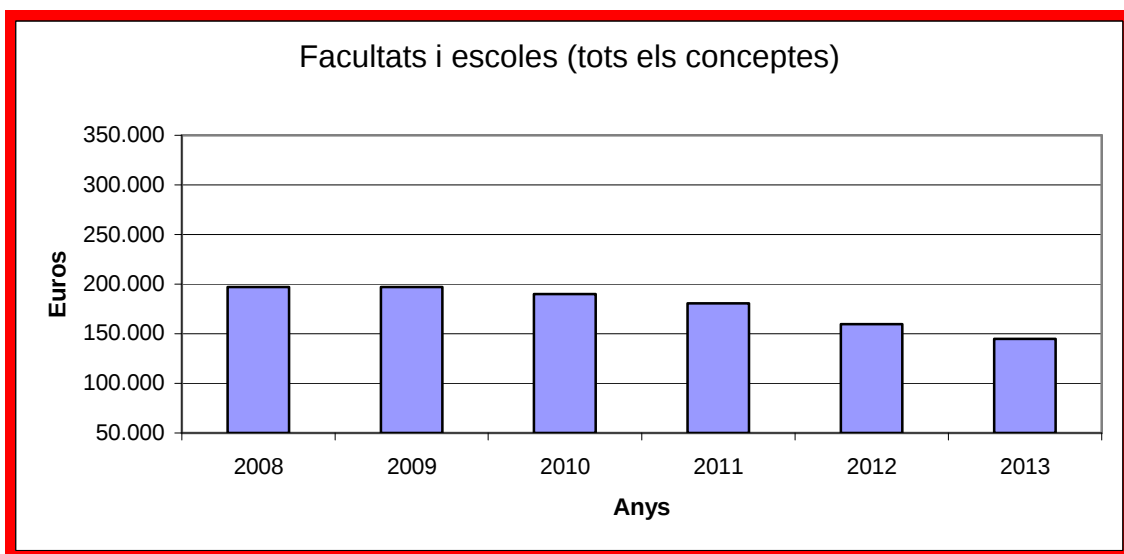
Les despeses de representació assignades als membres del Consell de Direcció pateixen una retallada del 20%, amb la qual cosa la reducció acumulada els darrers quatre anys és del 75%.

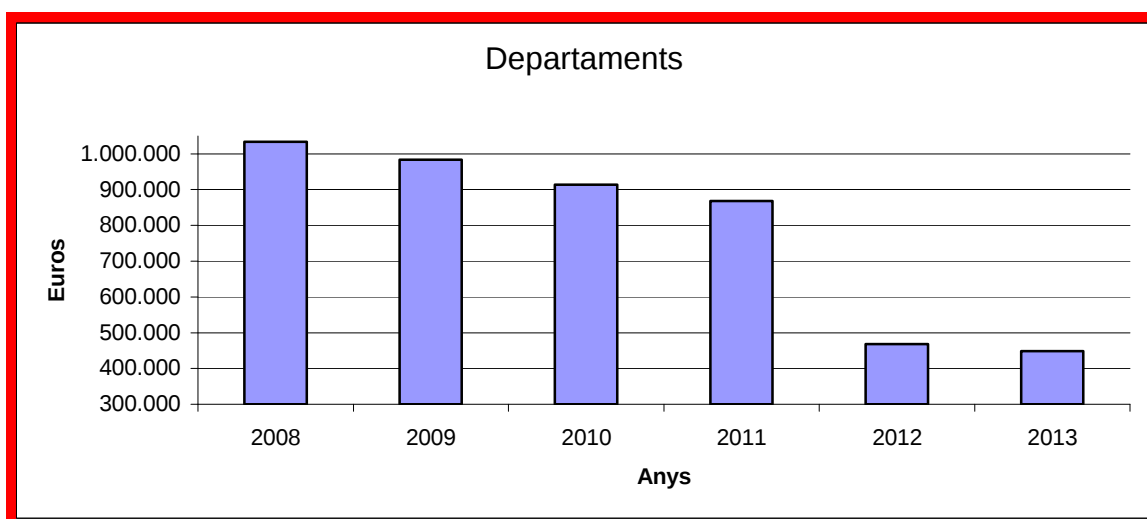
La partida destinada a l'ajut a l'assistència a congressos i estades de treball disminueix en un 10%, partida que ja va patir una retallada del 60% a l'exercici anterior. Retallada important que obligarà el personal docent a intentar cercar altres fonts de finançament per poder compensar aquest fort decrement.

La partida més important, manteniment integral del campus i despeses generals, disminueix en 50.000 euros i passa dels 6.450.154,22 de 2012 a 6.400.154,22 per a 2013, si bé en aquesta darrera quantitat hi ha inclosos 150.000 euros de romanents especials, aspecte que suposa una retallada real de 200.000 euros. Representa el 60% de la despesa del capítol 2 i cobreix conceptes com els subministraments ordinaris d'energia, aigua, telecomunicacions, neteja, seguretat i altres despeses generals de funcionament. Aquesta reducció obligarà a fer més actuacions, a part de les que ja s'han fet els darrers dos anys, encaminades a la reducció de la despesa en energia, ajustar contractes de manteniment, neteja, telefonia, etc.

També s'ha aplicat reducció al pressupost assignat al Secretariat Tècnic d'Accés a la Universitat, aspecte que ens obligarà a replantejar i ajustar les despeses derivades de les proves d'accés a la Universitat.

Les assignacions als departaments i a facultats i escoles experimenten una reducció que se situa en la mitjana del 4,27% i 9,2%, respectivament. Recordem que a l'exercici anterior les retallades d'aquestes dues partides varen ser del 45% i del 26% respectivament. Això no obstant, les xifres absolutes segueixen sent importants, i esperam que suficients per atendre les necessitats que s'han de cobrir. Els gràfics següents mostren l'evolució dels darrers anys.

S'ha aplicat una reducció del 13,09% a la partida de Pràctiques de Mestre, si bé a l'exercici anterior no s'hi va aplicar cap reducció.

Del capítol 4 volem destacar, tal com hem apuntat anteriorment, **la creació d'una nova acció que hem denominat Ajuts socials UIB, valorada amb 100.000 euros** (25.000 dels quals es reflecteixen al present pressupost 2013 i 75.000 es reflectiran al pressupost de l'any 2014). La Universitat de les Illes Balears, conscient de les dificultats econòmiques en què es troba la societat, vol amb aquesta partida ajudar determinats alumnes que es trobin en dificultats per assumir l'increment de preus públics de la matrícula dels dos darrers exercicis. Pensam que és una acció de responsabilitat social que la UIB te l'obligació de fer, amb independència de les retallades acumulades durant els quatre darrers exercicis.

Dins aquest mateix capítol 4, cal destacar que la UIB manté les accions fetes altres anys que tenen com a destinataris principals els mateixos alumnes. Entre d'altres, les ajudes per a alumnes discapacitats, alumnes col·laboradors, associacions d'alumnes, beques de formació per a joves emprenedors, beques externes per a l'alumnat, ajuts per a la mobilitat internacional i alumnes col·laboradors tecnològics.

Quant a les partides del capítol 6, cal destacar els 4.800.000 euros corresponents al programa d'Innocampus, que permetran, poder edificar el Centre d'Estudis de Postgrau (CEP). Tal com hem dit anteriorment en relació amb aquesta partida, volem agrair al Govern de les Illes Balears el vistiplau per poder executar el préstec que es deriva d'aquest programa i, per descomptat, l'esforç fet per tal que el sòl del campus pugui acollir legalment la construcció de l'edifici esmentat.

El POTU, Pla d'orientació i transició a la Universitat, establert amb la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats, és un eficaç instrument en la promoció de les relacions entre la UIB i els nivells d'educació de secundària i primària. Per a 2013 la Universitat hi destinarà 10.000 euros del capítol 6, quantitat que suposa una reducció del 33,33% i que ens obligarà a cercar altres fonts de finançament per possibilitar l'execució de les activitats previstes.

Malgrat la importància de les reduccions en les inversions ordinàries, esperam que el pressupost disponible permetrà d'atendre les necessitats d'inversió més peremptòries.

4. CONCLUSIÓ

La reducció del 5,7% en les transferències nominatives i d'inversió procedents de la comunitat autònoma de les Illes Balears suposa perdre un poc més de tres milions d'euros el 2013. Recordem que el 2010 la disminució fou del 4,4% (2,84 milions d'euros menys), que el 2011 la disminució fou del 7,5% (4,65 milions d'euros) i que el 2012 la disminució fou del 5,4% (3,09 milions d'euros). L'ajust pressupostari en aquests anys suma ja 13,69 milions d'euros, un 21% menys que el 2009.

Tot plegat, un repte difícil per a la UIB. L'escenari d'austeritat generalitzat s'intensifica i ens empeny a treballar més amb menys doblers, la qual cosa és insostenible a mitjà termini, exceptuant que disminueixin els serveis oferts o que minvin en qualitat.

En resum, diguem que l'ajust pressupostari 2013 es concreta, per una banda, en disminucions elevades en els capítols de personal i de despeses corrents respectivament compensat per una nova acció que permetrà que els alumnes amb menys recursos puguin rebre un ajut que cobrirà l'increment de les matrícules dels dos darrers anys, sempre que compleixin una sèrie de condicions acadèmiques.

Òbviament, no és aquest el pressupost que el Consell de Direcció de la UIB hauria volgut per a 2013. Som davant del que ha resultat possible, tot i que volem reconèixer, una vegada més, l'esforç que ha fet el Govern de les Illes Balears per tal que la retallada sigui la menor possible en una situació econòmica molt difícil de superar i que requereix l'esforç especial de totes les institucions públiques.

Estam convençuts que, amb totes les seves mancances i limitacions, el pressupost de la UIB per a 2013 permetrà a la nostra institució complir dignament amb les seves responsabilitats en un context de penúria econòmica generalitzada.

Estam segurs que tots els òrgans de direcció i tota la comunitat universitària continuarem fent feina amb l'empenta, la imaginació i la dedicació necessàries per superar els reptes als quals ens enfrontam i construir una universitat més gran i millor.

David Pons
Vicerector d'Economia i Seus Universitàries